Բառարան

Յանկեր

ԲԱՌԱՐԱՆ

Ա

Աբասի — քսան կոպեկ
Աբուռ — ամոթ
Ադըմ — քայլ
Ադըմ-բաստըմ անել — գործը կատարել արագ, բայց անորակ
Ազագվել — ծննդաբերել
Ազափ — ամուրի
Ա̈ղի — 1. տատ, 2. մայր
Ազկ-ա̈վլա̈դ — ազգուտակ
Աթագան-բաբադան — հնուց սկսած, պապերից սկսած
Աթկազ — մերժում
Ալաճուկ — վրան
Ա̈լա̈մ աշխարք — ողջ աշխարհ
Ալա̈մա̈թ — շատ լավ, հիանալի
Ա̈լավ — բոց
Ա̈լա̈փռա̈նգյի— ֆրանսիացու, եվրոպացու ձևով
Ալլա̈դ-սա̈լլա̈դ ինիլ — հրաժարվել, ձեռք վերցնել
Ալլահյեթա̈ր — թափթփված, անշնորհք
Ալյեր (ա̈լլեր) — ալյուր
Ալշու — վեգի բարձր կողմը
Ալշու ա կաղնալ վեքյը — գործերը հաջող են ընթանում
Ախեր — ախր
Ախմախ — հիմար
Ախրը վեբշը — վերջապես, վերջիվերջո
Ախցան — աղցան
Ախցան անել — խիստ ծեծել, ջարդել
Ածեգյ — ածիկ
Ածել — նվագել
Ակուչկա — պատուհան
Ահետ — այնուհետև
Աղաք — առաջ
Աղվեսոթուն — խորամանկություն
Ա̈մա̈գյ — երախտիք
Ա̈մա̈լ կյա̈լ — 1. հնարավոր լինել, հաջողվել, 2. աճել
Ա̈մա̈լ պիրիլ — 1. հնարավոր դարձնել, հաջողացնել, 2. աճեցնել
Ամանաթ — ավանդ, պահ տված բան
Ամանգյունիդը — վատ օրում եմ, խղճա
Ամարաթ — պալատ, ապարանք
Ամբար — պահեստ, շտեմարան
Ամի — հորեղբայր
Ամմա — բայց, միայն թե
Այա — տատ
Այազ— սառնամանիք, խիստ ցուրտ
Այբեշառ — տգեղ, անշնորհք

Ային-օյին — 1. աննշան, անկարևոր, 2. թեթև կերպով
Այշի (այ քի̈շի) — այ մարդ
Անարուռ—անամոթ
Անգար — անտեր
Անդար-ընդերու — բոլորովին անտեր, անտեր-անտիրական
Անգո̈ր-(ընդո̈ւր) — դրա համար
Անըմ — անուն
Անթեղնը անել —կրակը մոխրով ծածկել, որ չհանգչի
Անկյին (ա̈նգյին) — 1. թանկարժեք, անգին, 2. կնոջ անուն
Անջախ — հազիվ-հաղ
Անջուկ — ականջ
Անուրի — անօրեն
Աշխանա — ճաշա̈րան
Աշկ — 1. աչք, 2. մատանու ակ, 3. պահարանի դարակ
Աշկա ընգնել — աչքից ընկնել
Աչկա կորչիլ — աչքին չերևալ
Աչկաթող անել — անուշադրության մատնել
Աշկավ տալ — աչքով տալ
Աչկերը ա̈րո̈ւն կալած — կատաղած, խիստ բարկացած
Աշկերը ծիլի-վիլի արած — հարբած
Աչկը ծակ — ագահ
Աչկը յրան — դեռ չկշտացած, չհագեցած
Աշկը-ունքը յրա պիրիլ — մռայլվել
Աշկը ունքին կըլխան իլած — կատաղի, ինքնահավան
Աշկը օրիշի յրա — չքավոր, չունեցող
Աշկին սըվըսիպտա̈կը — մինուճար
Աշպազ — խոհարար
Աշառ — բանալի
Աչեռ — տե՛ս աշառ
Աջալ — վերջ, վախճան
Աջալը ծըրավել — վերջը, վախճանը հասնել
Ասըլ — խելոք
Աստըխ — աստղ
Աստըխը փռնել — դուր գալ, սիրվել,
Ասլան — առյուծ
Ասլան բալասի — առյուծի ձագ, ուժեղ
Ավա̈լ — անցյալում
Ատաժ — հարկ
Արխային — հանգիստ
Արշա̈ կյալ —1. ծնվել, գոյանալ, 2. աճել, հասունանալ
Ափաթ — զարմանալի
Ափաթ տանել — զարմանքն ազդելով ոչնչացնել՝ մեռցնել
Ափաթը կտրել — ստիպել
Ափաշկարա — բացեիբաց
Ափարիմ — կեցցես

Բ

Բար — համապատասխան
Բարաթ — միջակ
Բա̈րո̈ւռ — առյուծ
Բա̈գյ — բեկ
Բադա տալ — իզուր տեղը կորցնել
Բադամ — նուշ
Բա̈դա̈ն — գոտկատեղ
Բազարաքյ — պատարագ
Բադարկա — նվեր
Բազար — շուկա
Բա̈զի — որևէ
Բաթմիշ անել — կորցնել
Բալամ — որդիս (կոչական)
Բա̈լի — գուցե
Բալկոն — պատշգամբ
Բա̈լքյա̈ս — գուցե
Բախշիլ — նվիրել
Բախչա (բախճա) — փոքր այգի
Բախրա — եղջերու
Բայդաղ — դրոշ
Բա̈ննա̈հ — որմնադիր
Բաշ — գլուխ
Բաշաբաշ — հավասար
Բաշիր շանիլ — անկարող լինել
Բաշի — քույր

Բա̈ստա̈միշ անել — պահել, պահպանել, պատվել
Բեդմա — պիտի
Բեխա̈բա̈ր — անտեղյակ
Բենամուս — աննամուս
Բեշիթ — շուտ
Բեքյեփ— տխուր, տրամադրությունը վատ
Բրհա̈մ կյալ — առաշանալ, դոյանալ, աճել
Բըղբըղալ — բղբղոցի ձայն հանել (կովի, եղան մասին, այլև նմանությամբ՝ մարդու մասին)
Բընո̇վրա̈ — հիմք
Բըռնոթի — քթախոտ
Բըրըշիլ — հաշտվել
Բիբի — մորաքույր
Բիդի — պիտի
Բիդի — դեպի
Բիզբիզիլ — 1. հրել, հըրհրել, 2. հրահըրել, գրգռել
Բիժի-րիժի — կովին, հորթին կանչելու ձայնարկություն
Բիշի — գաթայի տեսակ
Բիշտի-բիշտի անել — 1. բոթել, բոթբըթել, 2. հրահրել, գրգռել
Բիչեր — կնոջ չսանրած մազեր
Բլշա̈րիլ — խնամել, աճեցնել
Բիրա̈դի — միանգամից
Բիրդա̈ն — միանգամից, հանկարծ
Բոզ — մոխրագույն
Բոզ — վարքը վատ
Բոթուլ — շիշ
Բոլ — 1. հերիք, բավական, 2. շատ, առատ
Բոլթա թակել, բոլթա թխել — 1. քայլելով անընդհատ ետ ու առաջ գնալ, 2. թրև գալ, անգործ ման գալ
Բոլլըղ — առատ
Բո̈լո̈ւկ — երամակ, խումբ
Բոխչա — կապոց
Բողազ — կոկորդ
Բոշ — թույլ
Բուդ — ազդր
Բուդուր-բուդուր կյալ — տանջվել հոգեկան կամ մարմնական ցավից
Բութա— 1. ժապավեն, 2. թանկագին, հյուսվածքների գործերի առանձին նախշ
Բութկա — կրպակ
Բո̈ւլո̈ւգ — հախճապակե մեծ ու տափակ ափսե
Բումնան ա̈վա̈լա̈ — սրանից առաջ
Բուշի-բուջի անիլ — մատները մաշելով՝ դժվարությամբ տուն դնել
Բուսը պահիլ — ծածուկ հետևել
Բուրախ տալ — բաց թողնել
Բո̈ւրդա̈ն — տե՛ս բիրդան
Բուրշ կամ քյո̈ւնշ — անկյուն

Գ

Գյա̈բա̈ — գորգ
Գյա̈դա̈ — ծառա
Գյա̈մի — նավ
Գյա̈վակ (դյավակ) — գավակ
Գյդենե, գյդոտենքյ, գյագեք — ծառաներ. սպասավորներ
Գյիդա̈լ — գիտենալ
Գյիլա̈ — հատիկ
Գյիլա̈ս — կեռաս
Գյիրա̈գյի — կիրակի
Գյիրթ — հանկարծ
Գյո̈ղալ — գեղեցիկ
Գյոլ — լիճ, լճակ
Գյումփիլ-դումփիլ — շատ ծեծել
Գյոռ — գերեզման (գռեհկաբանություն)
Գյոռն չաթտասըն — քաշի հասցեին արվող գովասանական արտահայտություն
Գյրվանքա — գրվանքա
Գյո̈ւլբա̈ — գուլպա
Գյո̈ւլլա̈ — հրազենի գնդակ
Գյո̈ւլլա̈ս — նույնն է՝ գյիլա̈ս
Գյո̈ւլլո̈ւ բաղ — պտուղներով ծանրաբեռնված այգի
Գյո̈ւլո̈ւլ—կլոր սիսեռի չափ հատիկ

Գյուման անել — մեկի վրա կասկածել

Գյունաքար մընալ — զարմանքից ապշել, փոշման մնալ

Գյուվամիշ — ինքն իրեն գլուխը գովող

Գյո̈ւրգյ — գոգ

Գոգ — կոտ

Դ

Դա̈րբա̈ տալ — վատություն, թշնամություն անել

Դագարգյուն — թափառական, տնից-տեղից հեռացած

Դա̈լա̈լ — առևտրի միջնորդ

Դալդա — 1. թաքուն, 2. թաքուն տեղ

Դա̈լի — գիժ

Դա̈լլա̈ք — վարսավիր

Դալու — թիկունք

Դաղ — 1. սար, 2. վերք

Դաղվել— այրվել, խորովվել

Դա̈մքաշ (դա̈մը պահիլ) — փողահարի նվագի ձայնը պահել

Դայամիշ ինիլ — հոգնել, նեղանալ

Դայի — քեռի

Դա̈ն — հացահատիկ

Դանա — հորթ

Դա̈նա̈ — 1. հատ, 2. հատիկ (Մին դա̈նա̈ յա — աշխարհումս մի հատ է)

Դանգլա — հիմար, ապուշ

Դա̈նգյ անել — գլուխը ցավեցնել, անհանգստացնել

Դա̈ստա̈ — փունջ

Դա̈ստի — իսկույն, շուտափույթ

Դա̈վա̈ — ուղտ

Դավերյա — վստահություն

Դավի տալ — վիճել

Դա̈րա̈—1. կողմ, սահման, 2. կիրճ. էտ (էս, էն) դարըմը — այդ (այս, այն) ժամանակ

Դարանդազ — տարանտաս, մեծ սայլ, ֆուրգոն

Դա̈րբա̈զա — դարպաս

Դա̈րդ — վիշտ

Դարյա (դերյա) — կանացի զգեստ, շոր

Դա̈րվիշ — դերվիշ

Դեգյո̈ւն — խաղատիկնիկ

Դեհա — շուտ

Դեհա հա դեհա — շուտ-շուտ

Դեր — տերտեր

Դըբետ—ետ: Դըբետ կագնիլ—ետ կանգնել

Դըբըրեթկա (տաբուրետկա) — աթոռ

Դըբրո̈ւգյո̈ւն— իրիկնամուտ

Դըբրուգյունա շախը— իրիկնամուտին

Դընոտենքյ — հորթեր

Դըռդոռանչ — խարույկ. տյառն ընդ առաջ կրոնական տոնի անվանման աղավաղված ձեն է

Դըռնաղ, դըռաղն — սմբակ

Դըրդըհան ինիլ — դարդերը պատմել, դարդերից թեթևանալ

Ե

Եթիմ — որբ

Եխնել — հաղթել

Եխնվել — հաղթվել

Եմիշ — սեխ

Եշիլ — նայել

Ետավ — հետո

Ետ կյալ — 1. ուշքի գալ, 2. նյութականը փոքր-ինչ բարելավել, 3. առողջանալ

Ետնան — հետո

Ետ տըեռնալ, ետ տա̈ռնա̈լ — վերադառնալ

Եր (յըեր) ածել — թափել

Երի — վերևի

Ձ

Ձա խոտ — արտաքնոց
Ձակաղ — պատվեր
Ձա̈հլա̈ տանել (զա̈հլա̈քո̈ւշ անել) — ձանձրացնել
Ձա̈հմ — ահ, վախ
Ձահման — սահման
Ձա̈մբո̈ւլ — զամբյուղ
Ձա̈նդյ — զանգ
Ձա̈նգյո̈ւ — ասպանդակ
Ձապիսկա — գրություն
Ձա̈ռ — ոսկեթել, ոսկեգույն
Ձա̈ռվա̈րա̈ղ — ոսկեշրած
Ձատ — բան, իր, խոսք
Ձեմքուճ — զոքանչ
Ձըեռ — մեծ
Ձընդոլակ — փոքր զանգակ
Ձըրթա̈րված — զարդարված
Ձիբիլ — աղբ
Ձիզի — դեղին դույնի վայրի բույս
Ձիլ — բարձրաձայն
Ձիլզիլա̈ն — հովասուն, հով (քամու մասին)
Ձինքյը — իրեն
Ձինքյը օտել — խիստ անհանգիստ լինել, ինքն իրեն ուտել
Ձիրավ անիլ — զբաղեցնել, իրենով անել
Ձիրավ յոլա քյինիլ—մի բանով մի կերպ ապրել
Ձիրավ տալ — փաթաթել մի բանի վրայով (թել, գոտի, թոկ և այլն)
Ձոլ — շերտ
Ձոնթիկ — հովանոց
Ձոննի քյինիլ — ուղիղ և արագ գնալ
Ձոռի — ուժեղ
Ձորբա — մեծ, ուժեղ
Ձվանոկ — զանգ, զանգի ձայն
Ձո̈ւլո̈ւմ — սարսափ
Ձումբրուտ — 1. թանկագին քար՝ կանաչ գույնի, 2. կնոջ անուն, 3. թռչունի անուն
Ձուռնա-ղավալ— երաժիշտներ՝ զուռնա նվագող, թմբուկ խփող և դամ պահող
Ձո̈ւրթնա̈նա̈լ — արթնանալ
Ձո̈ւրո̈ւց — զրույց

Է

Էլհա — նորից
Էխշ— ոգևորություն
Էխշը հավաս — շնորհք
Էն բաշտան — էն գլխից, սկզբից, վաղ
Էն հանգին — այն ձևով
Էս հի՞նչ իլլա̈թ-միլլա̈թ ա — այս ո՞վ է, այս ինչ մարդ է
Էվո̈ւլ (ա̈վիլ) — ավել
Էրգյա̈ն — երկար
Իրիլ — այրիլ
Էրկու — երկու
Էրկուինշի (էրկունշի) — երկրորդ
Էրկու վըեննը մին շմշկում տինիլ — համառել, իր ասածին լինել
Էրկուվըննանե — մարդ
Էքսը — մյուս օրը
Էքուց — վաղը

Ը

Ըբա̇ստ — եեթ
Ըզետ — այդ
Ըզըզամըռ — սիրելին մեռած (անեծք է)
Ըթտըբաթտի ինիլ — կորչել
Ըլըբաստրակ — նապաստակ
Ըխպըհար — աղբանոց
Ըխպըրնե — աղբյուրներ
Ըզորթ — ճիշտ
Ըմբրնե — ամբարներ
Ընգուճումը խոսել — ծածուկ խոսել

Ընգետանը — դրանից հետո
Ընդի — այնպես
Ընդրա — նրա
Ընդո̈ւր — դրա համար
Ընըմավեր — անունով, նշանավոր
Ընչանք — այնքան
Ըշկըլո̈ւսա̈նք — շնորհավորանք
Ըշկըճեպ — ակնթարթ
Ըշտափել — ուշաթափվել
Ըշտեղ — որտեղ
Ըչրնե — բանալիներ
Ըշըզվիլ — բարկանալ, հակառակվել
Ըռրշկեն (ըռաշկեն) — առաջը
Ըռըշկետան — գոգնոց
Ըռըշտոտալ — հորանջել
Ըռնել — աճել (սածիլի, պատվաստի մասին)
Ըռնըթաթախ — արյունաթաթախ
Ըռնըփալալ — արյան մեջ ողողված
Ըռնիլ — արյուն գնալ
Ըռութանա — առավոտյան
Ըսես ըս թուզես կամ ասըմ ըս թողըմ — ասում ես թողնում
Ըսկի — բոլորովին
Ըսկուսուր — կեսուր
Ըստըեղ — այստեղ
Ըստեղերք — այս տեղերը
Ըստըկցնիլ — սատկեցնել
Ըստուծանա — աստծուց
Ըստուր — սրան
Ըստեղերք — այդ տեղերը
Ըրա̈զա̈վ ընդնիլ — երազ տեսնել
Ըրբա (ըրաբա) — սայլ
Ըրեսուն — երեսուն
Ըրըզնե — երազներ
Ըրըկյո̈ճի — իրականում
Ըրիքյնակ — արեգակ
Ըրխյին — հանգիստ
Ըրկնցնել — երկարացնել
Ըրկոքան — երկուսով
Ըրկուհո̈ւքյիս — հղի
Ըրվաց — երևաց
Ըրփըվերի — այրի

Թ

Թադարեքյ (թադարեք) — պատրաստություն
Թա̈զա̈ — նոր
Թա̈զա̈դան — նորից
Թա̈զա̈ գյա̈լա̈ն բեխաբար — անտեղյակ, անփորձ (ծաղր)
Թալակ — թակարդ, որոգայթ
Թալան — ավար
Թախկուճ — սանրելուց հետո մնացած մազեր
Թախտ — 1. գահ, 2. նստելու համար տախտակյա երկար կահույք
Թամահ — 1. մի բան ձեռք բերելու ձըգտում, 2. ագահություն
Թա̈մո̈ւզ կամ թա̈մո̈ւզ-թա̈քյո̈ւզ — մաքուր
Թայգի — շտապ
Թայըթուշ — ընկեր, համապատասխան (մարդու մասին)
Թանավ — սպաս
Թա̈նթո̈ւլ — գազանի թաթ
Թա̈ռ — արևելյան երաժշտական գործիք
Թառանչ — հառաչանք
Թառլան — շահել, գեղեցիկ, աշխույժ
Թառ ինիլ — թառ լինել
Թա̈վիլ (թա̈վո̈ւլ) տալ — գլորվել, գլոր-գլոր լինել
Թավլա — գոմ
Թա̈սա̈կ — գիշերային գլխարկ
Թա̈րա̈փ — կողմ
Թա̈րա̈քյամա — քոչ
Թա̈րգյը տալ — վերջ տալ
Թա̈րիփ — գովք
Թա̈րս — հակառակ
Թա̈րսին ծին եր ինիլ — հակառակվել
Թա̈փա̈ — կողմ, լանջ, գագաթ
Թափան — փորոտիք
Թա̈փա̈նչա̈ — ատրճանակ
Թափշուր անել — 1. պահ տալ, 2. հանձնարարել
Թափուր — դատարկ

Թեգյունք — թիկունք
Թեյնը տալ — թիկն տալ
Թեշտ — լվացքի թիթեղյա տաշտ
Թեփուր — փետուր
Թեքյ ընդնիլ — 1. պառկել, 2. անկողնային հիվանդ դառնալ
Թըլընես կամ թըլանըմ ըն — թալանում են
Թըխել կամ թխիլ — հարվածել, խփել
Թըկըմհակ — կռիվ, ծեծ
Թըմամել — լրանալ
Թըմաշա — հանդես, հանդեսի նայելը
Թըմըղվել կամ թամըզվիլ — մաքրվել
Թըռթըռալ — կենսուրախ լինել
Թըռմոշկել — թառամել
Թըվա̈նդյ — հրացան
Թըվըլ-թավլիլ ինիլ — թավալվել, գալարվել
Թըվքատոն — ջաղացի մի մասը
Թըփա̈նգյ — հրացան
Թըքըմոր տալ — ամոթանք տալ, թուքումուր տալ
Թիքյա̈ — կտոր, պատառ
Թո̈զ — փոշի
Թոթ — թութ
Թոխկա — գոտի
Թոխմախ — թութ թափելու փայտ, հաստ ձեռնափայտ
Թոխպ — ամպ, թուխպ
Թոխս — թուխս
Թոխտ — թուղթ
Թոշ — թուշ, այտ
Թոռ — անձրև
Թոռչի — ձկնորս
Թոր — թուր
Թո՞րն ըս քյինամ — ո՞ւր ես գնում
Թորնըսքյինամ, թորըզքյընամ — անգրագետ և անկիրթ (ծաղր)
Թոփ — թնդանոթ
Թոփազ — թանկագին քար
Թոփալ — հաստ և կարճ
Թոքը նի կենալ — 1. խիստ ծարավել, 2. խիստ բարկանալ
Թուբում — խումբ, բոլորը
Թուլ ինիլ — գլորվել
Թո̈ւլ պենջա̈ր — թույլ կազմվածք ունեցող
Թումբ — բլուր
Թո̈ւնգյի — գինու չափ, գինու աման
Թո̈ւնդ — ուժեղ
Թո̈ւնի — խեղճ ու կրակ
Թո̈ւնի հարայ — ծաղր, ուղղված խեղճ ու կրակ, ծույլ, իրեն կորցրած մարդուն
Թուշ — ուղիղ, դիմացը
Թուշ ինիլ — հանդիպել
Թուրուն, թուրեն — թոնիր
Թուփ անել — հավաքել
Թուփ տըեռնալ — հավաքվել
Թո̈ւքյ — շան, կատվի մազ

Ժ

Ժամ — եկեղեցի
Ժամ ասել — ժամերգություն անել
Ժա̈նգյա̈լ (ժենգյա̈լ) — կանաչի
Ժեժտ — թիթեղ
Ժեվ — ուլունք
Ժինջիլ — շղթա
Ժո̈ւլիգյ— 1. խաբեբա, խարդախ, 2. խորամանկ
Ժո̈ւլիգյվա̈շի — 1. խաբեբայությամբ, կեղծիքով, 2. խորամանկորեն
Ժուկ — ժամանակ

Ի

Իժան — էժան
Իժընանոց — էժանագին
Իլա̈լ — էղել
Իլա̈ծ-չիլա̈ծ — եղածը, ողջ ունեցվածքը
Իլա̈շ — հնար, միջոց
Իլլա̈քյըմ — մանավանդ
Իծա̈րա̈ծ — այծ պահող
Ինա̈դ անել — կողքի ընկնել, համառել

Ինդի — այնպես
Ինիլ — լինել
Ինիս ա, չինիս — լինում է, չի լինում
Ինշիմիշ — նեղություն
Ինսան — մարդ
Ինքյ օնիլ (առնիլ) — գնել
Ինքյն ö̈ւրա̈ն հըվաքիլ — ինքն իր վրա իշխել, զգաստանալ
Իշեղ — շող, լույս
Իշկյա̈ր թա կյա̈ր — երանի թե գար, գուցե գար
Իշտա̈հ — ախորժակ
Իստի — այսպես
Իստիբուշաղ — դժոխք (անեծք)
Իտի — այդպես
Իրես — երես
Իրեսեն ճըրա̈վը — չօգտագործած. ձեռք չտված
Իրեսը պեց — համարձակ
Իրեսը պըրթըճիրավ լվացած — անամոթ
Իրեսը տինել վրեննի տակին — խոնարհվել
Իրեք — երեք
Իրեքտակ — եռապատիկ
Իրիքյնակ կամ ըրեքնակ — արեդակ

Լ

Լա̈գյա̈ն — պղնձի լայնաբերան աման
Լա̈զա̈թ — հաճույք, բավականություն
Լա̈զա̈թին — համով, հաճույքով
Լակ — 1. Փչացած, հոտած (ձվի մասին), 2. դատարկագլուխ
Լամբ — նավթե ճրագ
Լայըզ անել — բարեհաճել
Լանթ — ցնցոտի, կեղտոտ՝ մաշված փալաս
Լանթ ա — ծանրաշարժ է
Լանթ-լանթ անել — կոպիտ պատասխաններ տալ
Լանթըմիթել — մաշված, պատառոտված ու կեղտոտ անկողին
Լա̈շա̈կ — կանացի եռանկյունի գլխաշոր
Լա̈շա̈ռ — սանձարձակ
Լապաթկա — բահ
Լա̈ց — լաց
Լափ — բոլորովին, ավելի
Լափ առռէ (լափ առռի) — միանգամայն, բոլորովին
Լափու տալ — ալիքները ափին հարվածել, լափին տալ
Լեն — լայն
Լենթ — ժապավեն
Լենշ — լանջ
Լեշ — սատկած անասունի մարմին
Լըղ տալ — լող տալ
Լըղար — մաշված, նիհար
Լըղե, լըղի — լեղի
Լըղեն ճաքել — վախենալ
Լընդըլընգալ — աջ ու ձախ օրորվել
Լըվասկ — լվացք
Լö̈ւզö̈ւ — լեզու
Լö̈ւզö̈ւն փա̈լթանգյ — կակազ

Խ

Խաբար — լուր, տեղեկություն
Խա̈զա̈զ — վայրի կանաչի՝ կծու համով
Խազալ — 1. փայտը ռանդայով տաշելուց առաջացած խողովակաձև մնացորդները, 2. տերևաթափի չորացած տերևները
Խա̈զնա̈ — 1. գանձ, 2. հարստություն
Խաթա — վտանգ, փորձանք
Խաթաբալա — անհաշողություն, փորձանք
Խալ — նշան մարմնի վրա
Խալաթ — 1. նվեր, 2. տնային լայն հագուստ
Խալաստոյ — ամուրի

խալիս — զուտ, մաքուր
խալխ — ժողովուրդ
խալյար — եփելու ու տապակելու բույս, սխտորի համով
խալվաթ — առանձին, թաքուն
խամ — անփորձ
խային — 1. նախանձ, 2. անուղղամիտ
խանըմ — անվանի տիկին, հարուստ կին
խանձող — կիսաայրված փայտ
խաշիլ — տեղական հատուկ կերակուր՝ ձավարից, յուղից ու չորթանի թանից պատրաստած
խասիլ — խսիր
խասյաթ — բնավորություն
խարաբա — ավերակ
խե՞ — ինչո՞ւ
խեր — օգուտ
խըմելն ըրա̈ստ հա̈րփիլ — խմելուց անմիջապես հարբել
խընձըռ(ն)ավըխտ — այրված շորի հոտ, այրվածքի հոտ
խընշլող — եփելու բույս
խըռավիլ — խռովել
խըռըղնըհատ ինիլ — անեծք
խըռնըշփոթ — խառնաշփոթ
խըտետ — գիրկ
խըտտել — գրկել
խըրաված — խորոված
խըրեղյ (խրեկ) — քիչ
խըփըխափի անել (անիլ) — շատ անգամ խաբել
խյար — վարունգ
խո̈լո̈ւնք (խելունք) — խելոք
խոխա — երեխա
խոխա րախա (խոխա ըրախա) — երեխաներ
խոնչա — 1. երկար, քիչ խորավուն փայտյա իր՝ խմորի գնդեր և հաց տեղափոխելու համար, 2. նշանի հարսանիքի խոնչա՝ կլոր պղնձե սինի՝ հարսի նվերներով։
խոշկյա̈րա̈ր — չոր մրգեղեն
խոսկը շըքյա̈րա̈վ կարիլ — խոսքը ընդհատել մեղմ ձևով
խոսկը տափը քըցիլ — խոսքը չկատարել, մերժել
խորա̈գյ — կերակուր
խուխատար — երեխատեր
խուտուրու — չնչին, անկարևոր
խուրջին — երկու իրար միացած պարկ է, բրդե թելից նախշերով գործած՝ ուսին գցելու համար

Ծ

Ծա̈խ — ձախ
Ծակ — անցք
Ծանդըր — ծանր
Ծասկել — ծածկել
Ծասկի-սատկի անիլ — թաքցնել
Ծեխ — ձախ
Ծեն — ձայն
Ծեն-ծպուտ — հազիվ լսելի ձայն
Ծեն տալ — կանչել
Ծերան — ծիրան
Ծեքյ — ծեգ, արևածագ
Ծեքյը տալ — արևը ծագել
Ծըզանա — ձեզանից
Ծըեռք — ձեռք
Ծըծըղատեղ ինիլ — ծաղրի առարկա լինել
Ծըմակ — անտառ
Ծըմերուկ — ձմերուկ
Ծըմըռնըհան ինիլ — ձմեռը անցկացնել, հասնել գարնան
Ծընդըրթիթև անել — 1. ձեռքով մի բանի ծանրությունը որոշել, 2. կշռադատել
Ծընեփակ — ուտելու վայրի բույս
Ծընըթկան — ծննդամայր
Ծըռոտենքյ — ծառաներ
Ծըռքաճուրը լա̈վ ինիլ — որակյալ արհեստավոր լինել
Ծըեոքըլյայլեխ — թաշկինակ
Ծըվալ — բղավել
Ծըվանգյը կտրած — թույլ, ձայնը կտրած
Ծըվվան — շվի, սրինգ

Ծըքյծըքյոտել—արևը դեռ նոր դուրս գալ, դեռ միայն շողերը երևալ
Ծի — ձի
Ծիյավեր — ձիավոր
Ծիքյ տալ — ձգել
Ծո̈ր — ձոր
Ծո̈ւլ — ծույլ
Ծո̈ւկնամըխս — մարդու ոտների մկանները
Ծո̈ւկնը (ծուկուն) — ձուկ
Ծում պահել — ոչինչ չուտել ըստ կրոնական հին սովորության
Ծո̈ւն — ձյուն
Ծո̈ւրո̈ւնի — ծերունի

Կ

Կաղան — գաղան
Կախ տալ — 1. կախել, 2. կախաղան բարձրացնել
Կածան — նեղ ճանապարհ
Կահ — գահ
Կաղլեգյ (կաղլիկ) — կաղ
Կամնը — կալսելու գործիք, կամ
Կայք — կարողություն
Կանդրախդ —(կոնտր ակտ) պայման
Կանոխ — շուտ, վաղ
Կանվերթ — ծրար
Կապան փըռնած — կապից բռնած
Կապեկ — կոպեկ
Կապը կտրած — սանձարձակ
Կավ — կով
Կավաղան — ձեռնափայտ, գավաղան
Կարավաթ — մահճակալ
Կարկաժ — 1. դդում, 2. գանգ, գլուխ
Կարտ— խաղաթուղթ
Կարտի տալ — խաղաթղթով զբաղվել
Կեթ — կիթ
Կըեռեքյ (կըեռիքյ) — ատամ
Կըդարիլ — կատարել
Կըզնվիլ — բարկանալ
Կըզտի-պզտի — մանր-մունր, փոքր
Կըթնահունց — կաթով հունցած խմորեղեն
Կըլըկա̈պին անել — խաբելով ստիպել
Կըլխա տանիլ — գրավել, դեպի իրեն քաշել
Կըլխան ռադ անել — իրենից հեռացնել
Կըլխըկոնձի տալ — գլխի վրա գլորվել
Կըլխըյեր — վեր, դեպի վեր
Կըլխըվեր — ներքև, դեպի ներքև
Կըլխին զոռ տալ— 1. իզուր մտածել, 2. ավել-պակաս խոսել
Կըլխին ծի քացե տալ —անկարելի գործ բռնել, անձը վտանգի ենթարկել
Կըլխին յրան տնգվիլ — մեկին նվիրված ծառայել
Կըլո̈խ — գլուխ
Կըլո̈խ ընգնիլ — հասկանալ
Կըլո̈խ տալ — բարևել, խոնարհվել
Կըլո̈խը բադի տալ — վտանգի ենթարկվել իզուր տեղը
Կըլո̈խը թակ օտիլ — ծեծվել
Կըլո̈խը կըլխի տինիլ — ամուսնանալ
Կըլո̈խը մոշավ անել — գլխին մոշ ցանել (անմեղ անեծք է)
Կըլո̈խը յոր օնիլ կորչիլ — հեռանալ
Կըլո̈խը յոր չօնիլ — գլուխը չվերցնել
Կըլո̈խը շոռ տալ — գլուխը պտտվել
Կըլո̈խը պահիլ — մի կերպ ապրել
Կըլո̈խը պուք տալ — գլուխը պոկել, սպանել
Կըլո̈խը վարել — խաբել
Կըլո̈խը ոռշիլ — շատ մտածել, մտածելուց հոգնել
Կըլո̈խը օտիլ — սպանել
Կըծըկրակ — 1. կայծակ, 2. բնավորությունը խիստ
Կըծուխուր — կծոխուրե կոչվող թփի պտուղը՝ մանր կարմիր, թթվաշ
Կընանչի — կանաչի
Կընդ — կենտ
Կընգ-կընդ — մեկ-մեկ
Կընձըմունձուկ — վայրի կանաչի
Կըշկըշալ — լիաթոք ծիծաղել

Կըռըզնոտ — գանգուր
Կըռըմեռ — ոլորապտույտ
Կըռըմո̈ւղո̈ւկ — գառն համով, վայրի, ուտելու բույս
Կըռնատակ — թևի տակ
Կըտըզ — փոքր
Կըճալած-ըրգյնալած — կարճանալ-երկարանալ ծեծելու ժամանակ
Կիճի — փոքր
Կյալ — գալ
Կյա̈րմո̈ւր — կարմիր
Կյարունք — գարուն
Կյարունքացան — գարնանացան
Կյեղ — գազ, երկարության չափ
Կյեղել — թաքցնել
Կյենալի շո̈րեր — հագնելու շորեր
Կյեռթնուկ — գորտ
Կյեվաթ — գավաթ
Կյերի — գերի
Կյըետ — գետ
Կյըռկյոռալ — գոռգոռալ
Կյիզիլ — գզել
Կյին — գին
Կյիշըկյըող — շատ տգեղ

Կյիվող — եկող
Կյիր — գիր
Կյիրաղենքյ — հաստ աղիք
Կյիրին եշիլ տալ — գրբացի մոտ գնալ
Կյիրին սըեվը-սիպտակը գյիդա̈լ — գրել ու կարդալ իմանալ
Կյից — բուռ
Կյնա̈զո̈խ — ուտելու վայրի բույս
Կյող — գող
Կյողլը կենալ — թաքնվել
Կյոռալ — գոռալ
Կյոտե (կյոտիկ) — գոտի
Կյո̈տկատեղ — գոտկատեղ
Կյործել — գործել, հյուսել
Կյո̈ւթա̈ն — գութան
Կյո̈ւլ — գայլ
Կյո̈ւզ — գյուղ
Կյուղանալ — գողանալ
Կյում — գոմ
Կյումաշ — գոմեշ
Կյո̈ւշ — փայտե խոր աման
Կյո̈ւտ-կյո̈ւտ — կույտերով
Կունթռուճ — տե՛ս քունթռուճ

Հ

Հա̈յրա̈ — փոքր խուրջին
Հա̈շա̈թ — գործիք
Հա̈շա̈թ ա — պետք է
Հասար — քարուկրից ցանկապատ
Հասրաթ — կարոտ
Հավա — 1. եղանակ, 2. պարելու եղանակ
Հավալամիշ ինիլ — կատաղել
Հավան նստիլ — կատաղությունն անցնել, հանգստանալ
Հա̈վսա̈լա̈ — համբերություն
Հատե — ա՞յ
Հարամ — վատ, պիղծ
Հարամ կթնակեր — վատ մարդ, պիղծ մարդ
Հարամզադեքյ — վատ մարդկանց վատ զավակներ
Հարամի — թշնամի

Հարթնը —հարս
Հաց թըխցնել (հաց թըքցնել) — հնացած հացը կրակի վրա տաքացնել
Հափուռ — բուռ
Հա̈քյիմ — բժիշկ
Հեյվան — անասուն
Հենգյ — հինգ
Հեսաբ — հաշիվ
Հեռե — հեռու
Հետան — ետևից
Հետի — համար
Հերս — բարկություն
Հըեռ — ցավ
Հըզեր — հազար
Հըթհոթիլ — հոտոտել
Հըլբըհա̈լ — իսկույն
Հըլլո̈րիլ — ոլորել
Հըղե — ճանապարհ

Հըղեցը — ճանապարհին
Հըղըցավեր — ճանապարհորդ
Հըճարե — հաճարի ծառ
Հըմանչիլ — ամաչել
Հըմրարիլ — հաշվել
Հընդերունք— ընկերներ
Հընդըստան — Հնդկաստան
Հընդրել — ընտրել
Հըռնուցանա — հեռվից
Հըռշնիլ — կարմրել
Հըրթննքատուն — հարսանքատուն
Հըրսանեքյ — հարսանիք
Հըրսո̈տված — շղայնացած, բարկացած
Հիր — երբ
Հիլի — հայելի
Հիմնիլ — հիմնել
Հինա̈ր — հնար
Հինա̈րռու — ուժեղ, շատ ուժեղ
Հինչ — ինչ
Հիշքան — ինչքան
Հո̈շա̈թ — վեճ
Հոռ — ողնաշար
Հոռ անել — ուժ՝ շանք գործ դնել մի բան անելու համար

Հովսա̈լա̈ — համբերություն
Հովուզ — ջրհոր
Հոր — որտեղ
Հոփ տալ — սեղմել, ները գցել
Հոքյեարք — հոգեարք
Հրաշկ — հրաշք
Հու — ով
Հո̈ւլի շա̈վթա̈լի — հուլի կոչված դեղձ
Հո̈ւլլո̈ր-պո̈ւլլո̈ր անիլ — կլորացնել
Հո̈ւլո̈ւմա̈լա̈գյ — չտեսնված գեղեցկուհի
Հուլունք—ուլունք
Հո̈ւնա̈ր — ուժ, հնարք
Հունց — ոնց
Հունցու — ինչպես
Հո̈ւշըրներան քյինիլ — ուշաթափվել
Հու վա — ով է
Հո̈ւր — ում
Հո̈ւրթ — երթիկ, ծխնելույզ
Հո̈ւրի-փա̈րի—փերի, հավերժահարս, գեղեցկուհի
Հո̈ւքյըվըրերթի — հոգեորդի, որդեգիր
Հո̈ւքյի — հոգի
Հո̈ւքյին տալ — շունչը փչել, մեռնել

Ղ

Ղաբ — բարձի աստառ
Ղաբուլ — համաձայնություն
Ղագիր — պատիվ, արժանապատվություն
Ղազ — սագ
Ղազար — ցավ
Ղազարի կյալ — հիվանդանալ, ցավի գալ
Ղազան — կաթսա
Ղաթ — արանք
Ղալ — չորս կողմը պատնեշած՝ անասուններ պահելու տեղ
Ղա̈լը — 1. ծույլ, 2. կեղծ
Ղալիբ — կաղապար
Ղա̈մա̈ — սուր
Ղա̈միշ — եղեգ
Ղամշի — մտրակ
Ղայմաղ — կաթի սեր
Ղայսար — ցուրտ, սառնամանիք

Ղանշըղ շոն — էգ շուն
Ղա̈շա̈նգյ — գեղեցիկ
Ղաչաղ — ավազակ
Ղաչանք — աղաչանք
Ղաչանք, միննա̈թ անիլ — շատ խնդրել
Ղառի — ծեր թուրք կին
Ղասաբ — մսագործ
Ղասաբխանա — միս ծախելու տեղ, մսի խանութ
Ղա̈սիդ — դիտմամբ
Ղարաբաղու ճըրան խմել — Ղարաբաղի օղուց խմել
Ղարաչի — գնչու, բոշա
Ղարավաշ — աղախին
Ղարավուլ — պահակ
Ղարիբ — օտարական
Ղարկիլ — ուղարկել
Ղա̈փա̈զա̈ — վանդակ

Ղափաղ — կափարիչ
Ղափան — քաղաք բերած մթերքների վաճառման հարկ վերցնելու տեղը
Ղե տալ — կանչել
Ղեյնը — եղունգ
Ղըդըղա — արգելք
Ղըլեգյլի — ամաններ կլայեկող
Ղըլմըղալ — աղմուկ, իրարանցում
Ղըմենե — սրեր, թրեր
Ղընամիշ անիլ — մեղադրել
Ղըռըխմիշ ինիլ — տխրել
Ղըսմա̈թ — արժան, արժանի
Ղըրաղ — առանձին տեղ
Ղըրդըղուլի — խարդախ, նենգորեն գործող
Ղըրըլթու — սիլուետ
Ղորթ — ճշմարիտ
Ղըրկել — ուղարկել
Ղըրղնե կամ ղըրղընեքյ — ափեր, եզրեր
Ղինար-ղինար կըաորիլ — կտոր-կտոր անել
Ղոլ — կողմ
Ղոնախլըղ — հյուրասիրություն, ճաշկերույթ
Ղոնաղ — հյուր
Ղոշուն — զորք
Ղոշի — կռվարար, կատաղի անձնավորություն
Ղոշի տալ — ճակատ ճակատի խփել (ոչխարների մասին)
Ղոշլաղ — քաշ, աշխատասեր
Ղորմի — ողորմի
Ղորփեր — հորեղբայր
Ղուղի — դառ, բալիկ
Ղուզղուն — արծիվ
Ղութի (ղոթի) — դագաղ
Ղուլ — ծառա
Ղումաշ — 1. նուրբ, 2. կնոչ անուն
Ղումար — մոլի խաղ (փողով)
Ղուշ — թռչուն
Ղուրբան — մատաղ
Ղուրուղ — արգելված արոտավայր
Ղուփուլ — կափարիչ

Ճ

Ճա̈թ — կորեկ հաց
Ճակատը կյումաշու կաշի — պնդաճակատ
Ճաղ — պողպատե բարակ ձող՝ գուլպա գործելու համար
Ճա̈շ — ճաշ
Ճապկե — վայրի ծառի մի տեսակ
Ճար — 1. դեղ, 2. թույն
Ճար տալ — 1. թունավորել, 2. բուժիչ դեղ տալ
Ճարել — գտնել
Ճարը կըտրած — ստիպված
Ճարը փիթիգյ անիլ — դեղ ու դարման անել
Ճելլի — շուտ, արագ
Ճեխ — ցախ
Ճեխկ — արանք
Ճեպռել — 1. չանգռտել, 2. ծառի պտուղը տերևախառն ու արագ պոկել
Ճըլըմկոտալ — հորանջելով մարմինը կոտրատել, ձգվել
Ճըլլո̈րել — թառամել
Ճըկըճոկե անել — մի աչքով չնայել, անհավասար վերաբերվել
Ճըկըտակյիր — ճակատագիր
Ճըղղալ — բղավել
Ճըղմաղենքյ — աղիք
Ճընապար — ճանապարհ
Ճընապարը թեքյ տըվավ — ճանապարհից թեքվեց, շրշվեց
Ճընթըռնի — ցնցոտիներ
Ճըպաղել — ճապաղել
Ճըպատ — ճիպոտ
Ճըպռըպորիլ — ավելի շատ չանգռտել
Ճըպռոտիլ — չանգռտել
Ճըռա̈քյիլ — ուժեղ լույս արձակել
Ճըռճըռոկ — ջրալի բույս. օգտագործում են կոտապի համար
Ճըռճռուփել — շատ պտուղ վերցնել
Ճըվարան — կողով
Ճըրա̈վեր — ջըհոր

Ճըրըկուտեմնը — ջրերի ափին աճող կոտեմ

Ճըքճըքոտել — ճաքճքել

Ճիթ — ողկույզ

Ճինճի պումբի անել — օրորվելով քայլել

Ճինճի — ճոճ, ճոճանակ

Ճինջիլ — ջնջել

Ճիտ — վիզ

Ճիտ անել — գրկախառնվել

Ճիրա̈քյ կամ ճըրա̈քյ — ճրագ

Ճոթ — 1. կտորեղեն, 2. կտոր (քու ճոթըտ ա — քեզ նման է, քո կտորն է, քո ընկերն է)

Ճոթ անել, անիլ — բաժին անել, բաժան-բաժան անել

Ճոխտ — ջուխտ, զույգ

Ճոկ — առանձին

Ճոկ պըեն — առանձնահատուկ բան, չտեսնված բան

Ճողնը — ճյուղ

Ճոնդ — ծայր

Ճո̈րե — ջորի

Ճո̈րեքյ (ճո̈րո̈տենքյ) — ջորիներ

Ճուխտեքան — երկուսը միասին

Ճուղուպուր — ընկույզ

Ճո̈ւճո̈ւ անել — հավերին կանչել

Ճում — հողի կոշտ, գուղձ

Ճո̈ւր — ջուր

Ճո̈ւր տըեռնալ — քրտնել

Ճո̈ւրն ա տըեռալ աշխադանքը — աշխատանքը իզուր է անցել

Մ

Մագաղին — խանութ

Մադալյոն — մեդալյոն

Մա̈դա̈ն — հանք

Մաղար — մինուճար

Մաղաղ — ծաղր

Մաղաղ անել — ծաղրել

Մազերան ճըլոլանք իլո̈ծ — զարմացած

Մազերը բիզ-բիզ կաղնել — սարսափել, վախենալ

Մազը ծըռվե վըեչ — վնաս չհասնի

Մա̈թ մընալ — զարմանալ

Մա̈թա̈լ մնալ — զարմանալ

Մախմուր — թավիշ

Մահլըմ անիլ — երևալ, նկատելի դառնալ

Մազըուն ա իլա̈լ — իզուր կորել է, իզուր փչացել է, իզուր մեռել է

Մայա — մակարդ (մածնի, պանրի)

Մայա տինիլ — որևէ գործ ձեռնարկելիս կանխիկ փող դնել

Մայիլ ինիլ — հիանալ, զմայլվել

Մա̈նդզիլ — որոշ տարածություն

Մա̈նդյա̈նա̈ — ճնշիչ մեքենա

Մանեթ — ռուբլի

Մանի — պատճառ

Մաննը կըծել — գլխի ընկնել, հասկանալ գաղտնիքը

Մաշկ (մեշկ) — մեջք

Մաչկել — մորթին հանել (կենդանու)

Մաչկիտ հոռը կոտրի — (անեծք է) մեջքդ կոտրի, ծանր վիճակի մեջ ընկես

Մաշնակ — միջնեկ

Մաչ — մեջ

Մաչնըվեր — միջով

Մաջալ կամ մըջալ — ժամանակ

Մաջալ տալ — մի փոքր դադար տալ

Մար տալ — 1. դառը, հորթը մորը ծծել տալ, 2. կոճկել

Մարալ — 1. եղջերու, 2. գեղեցիկ

Մա̈րդ — նամուսով, ազնիվ, արդար

Մարթարոյի — մարդու հասակի չափ

Մարիփաթ — շնորհք

Մա̈րջ — գրազ

Մա̈րջ կյալ — գրազ մտնել

Մա̈րջա̈ն — կարմիր գույնի թանկ ուլունք

Մարքարիդ — 1. մարգարիտ, 2. կանացի հատուկ անուն

Մեզա̈ր — մազե կամ բրդե թելից գործած մեծ սփռոց, որի վրա շարում են խմորի դնդեր, ինչպես և տաք հացերը՝ հովացնելու համար

Մելիք — 1. իշխան, 2. տղամարդու հատուկ անուն

Մէկալ — մյուս
Մեկալ օրը — անցած օրը, մյուս օրը
Մեկալնին — մյուսները
Մեհետ — մի անգամ
Մեյդան — հրապարակ
Մեյմուն — կապիկ
Մեյվա — միրգ
Մեշնակ (միշնակ) — միշնեկ
Մեշուկ — մեծ տոպրակ
Մըդյա̈մ — ուրեմն
Մըեթկ — միտք
Մըեծ — մեծ
Մըեռուն — մեռոն
Մըեր — մեր
Մըզոված — նզոված, անիծված
Մըզո̈ւկ — ավելուկից, շեպից պատրաստած աղցան
Մըթեն — մութ
Մըթենը եր ա կոխալ — մթնել է
Մըթըն-մըթեն — մութ ժամանակը, մութով
Մըթնըքըշեր — մութ գիշեր
Մըժմա̈հի — մ՛ինի, մեծ, տափակ պղնձե աման
Մըլուքուր — մոլի քոր, կատաղի քոր
Մըհալ տինիլ — ուշադրություն դարձնել
Մըհակ — ձեռնափայտ
Մըհանա-շըհանա — պատրվակ
Մըհասուր — մասուր
Մըհենգյ (մըհեկ) — հիմա
Մըհենգյանց տըենը — այսուհետև
Մըհենդյիս — այժմ, հենց նոր
Մըհետե — մի անգամ
Մըղակ — 1. դուռ, 2. շեմ
Մըղայիթ կենալ — պահպանել, զգաստ լինել
Մըղա̈փուն — ափսոս
Մըղմող — ցեց
Մընան — նման
Մընաս բըղըրյար — մնաս փոշման
Մընգյ էլ — մեկ էլ
Մընեշա̈կ կամ մա̈նիշա̈կ— 1. մանուշակ, 2. կնոջ անուն
Մըննա̈թ անել — խնդրել, աղաչել
Մըշանք — այնչափ, որքան
Մըշա̈ չօնիմ — ժամանակ չունեմ
Մըռթոտ՛իլ — մորթոտել
Մըռնու — մեռելի
Մըսլըհաթ — խորհուրդ
Մըրգ՛իլ — մզել
Մըրթարա — պղնձե ափսե
Մըրթոթուն — մարդավարություն
Մըրշեմնը — մրշյուն
Մըտան քըց՛իլ — մոռանալ
Միթամ թա — կարծես թե, իբրև թե
Մին — մեկ
Մինա̈կ — մենակ
Մինտեղ — միասին
Մին բաշ — միանգամից
Մին դ՛ո̈նըմ — մի անգամ
Մին թա̈վո̈ւր — մի տեսակ, փոխված
Մին թիքյա̈ — մի կտոր
Մին թիքյա̈ խըմել — մի քիչ խմել
Մին լա̈վ կյոտ՛իլ — մի լավ ծեծել
Մին լա̈վ տըմբըզել — մի լավ ծեծել
Մին լա̈վ քյո̈թա̈կ տալ — մի լավ ծեծել
Մին խըեդյ (մըխըե) — մի քիչ
Մին հավուր ըսպասել — մի քիչ սպասել
Մին հետ — մի անգամ
Մին հետան (միհետան) — միանգամից
Մին շըվար — մի մարդ
Մին շուռա — մի տեսակ
Մին տոպ — մի կաթ
Մին փանդ — մի միջոց, մի հնար
Մինը մինին — մեկը մեկին
Միշիր — կոլեկտիվ կերպով որևէ գործ կատարելը (բուրդ գզելը, գորգ գործելը)
Մոկուն — մուկ
Մ՛ո̈հլա̈թ տալ — ժամանակ տալ
Մ՛ո̈հքլա̈մ — մեծ, ընդարձակ
Մոռ — ոխ
Մոռը պահ՛իլ — ոխ պահել
Մորան ինիլ — ծնվել
Մոք — մուգ (գույն)
Մո̈ւթտա̈ — ձրի
Մո̈ւլքյ — ունեցվածք, հարստություն
Մուկուն — մուկ
Մունթ — մոնթ
Մունուտ — րոպե
Մո̈ւշտա̈րի — գնորդ
Մուշտուլուղ (մըշտըլեղ) — լավ լուր հաղորդողին տրվող նվեր
Մուրազ — նպատակ

Յ

Յա — կամ
Յաբանա—1. ամայի, 2. լայնարձակ դաշտ
Յադ — օտար
Յալ — բարձունք
Յախա (յըեխա) — օձիք
Յախու — հատուկ բաղադրությամբ (ձվից, ալյուրից, յուղից պատրաստված) սպեղանի հատկապես ոսկորների շարդվածքը բուժելու ժամար
Յաղի — թշնամի
Յաղուզ — ինչու
Յաման — շատ ուժեղ
Յան — կողմ
Յան-յան անել — որոնել, տարբեր կողմեր փնտրել
Յաշ — տարիք
Յա̈շիգյ — արկղ
Յաշիլ (եշիլ) — նայել
Յասավուլ — ոստիկան
Յավաշ —կամաց
Յարա — վերք
Յարալամիշ ինիլ — վիրավորվել
Յարալու — վիրավոր
Յը̈եխնիլ — հաղթել
Յըեխտոտ — կեղտոտ
Յըեղ — յուղ
Յըեղածու (յըեղըծու) — ձվածեղ
Յըետվակեն — հետո բերած կին, երկրորդ կին
Յըեր տըեռած — թափված, անկանոն, չհավաքված, խառը
Յըղըթաթախ — 1. յուղոտ, 2. չաղ
Յըղոնեգյ (յըզոնիկ) — աղավնի
Յոլա քյինալ — մի կերպ ապրել
Յո̈նշա — առվույտ
Յոր օնել — վերցնել
Յորղան — վերմակ
Յորղան-դո̈շակ — անկողին
Յրա հըսնել—վրա հասնել, օգնել
Յրա պըրծնել—հարձակվել
Յրան թըքանալ—1. սիրահարվել, 2. լավ տրամադրվել մեկի, մի բանի նկատմամբ
Յրան հայիլ-մայիլ կտրել — զմայլվել, սիրահարվել
Յումբրուզ — բռունցք
Յումբրուղլամիշ անել— բռունցքով ծեծել

Ն

Նա̈զիր-վա̈զիր — պալատական պետական բարձր պաշտոնյաներ
Նալ — պայտ
Նալբա̈նդ — պայտագործ
Նախշուն — սիրուն, գեղեցիկ
Նահանց — նրանց
Նազդ — կանխիկ
Նաղլ անել — պատմել
Նամ — խոնավ
Նամարդ — տմարդի, դավաճան
Նան — և
Նա̈նա̈ — մայր
Նա̈նա̈ — դաղձի մի տեսակը
Նա̈շա̈ր — մեղավոր
Նա̈ռ — քարավանի առաջատար ուղտը
Նա̈րդի տալ — նարդի խաղալ
Նա̈փա̈ս — շունչ
Նեղ տեղն ընգնել — դժվարության և կարիքի մեջ ընկնել
Նենշ — նինշ
Նըհախ — իզուր
Նըհետ — միասին, հետը
Նըհըտնուն կամ նըհետնին — նրանց հետ միասին
Նի — ներս
Նի կապել,— 1. երեխային օրորոցում կապել, 2. խփել
Նի կենալ — այրվել, վառվել
Նի կըցնել — վառել
Նի քըցիլ — 1. ներս գցել, 2. ափսեն կերակուր լցնել
Նիգյա̈րա̈ն — անհանգիստ
Նիհ ինիլ — բարձրանալ (ձի, ծառ)
Նիսյա յոր օնել — ապառիկով գնել

Նհախ տըեղը — իզուր տեղը
Նշան տինիլ — նշանել
Նշանտիրիկյ (նշընտիրիքյ) — նշանադրություն, նշանդրեք
Նշընվե — նշանավոր
Նորաթ — հերթ
Նոթ — նավթ
Նոխտա — սանձ
Նոխուդ — սիսեռ
Նոռնը — նուռ
Նով — աղբյուրի առաջ քարից պատրաստած հարմարանք, որտեղից անասունները ջուր են խմում, նավ
Նորու — նորից
Նո̈քյա̈ր — ծառա
Նուբար անել — առաջին անգամ ճաշակել

Շ

Շա̈գյերդ — աշակերտ
Շաղդաղ անել — ուրախություն անել
Շա̈լա̈քյու̈լա — ուննեցած-չուննեցած
Շալլեղ — մտրակ
Շալվար — անդրավարտիք
Շա̈հի — հինգ կոպեկ
Շահմար օխձը — օձի թունավոր տեսակներից մեկը
Շաղ տալ — ցրել
Շաղված — խառնված, ցրված, շփոթված
Շամ — մոմ
Շամդան — մոմակալ
Շամփուր — մետաղի (երբեմն փայտի) հատուկ ձող, որին հագցնում են միսը խորովելու համար
Շամփուր-քըշեռք—աստղային համակարգություն է, շամփուրի և կշեռքի ձևով դասավորված
Շան նըհետ կապել — անարգել, երեսին խիստ խոսել
Շա̈շ — հիմար
Շառավ տալ — սուտ տեղը մեղադրել
Շա̈վթա̈լի — դեղձ
Շափաղ — փայլ, շող
Շեբեթ — շաբաթ
Շելակ — շալակ
Շեպ — ավելուկի պես բույս է, ավելի գառն համի, հյուսում ու չորացնում են ձմեռը եփելու համար
Շեվ — շիվ
Շեփտանը ետը — շաբաթից հետո
Շըլափկա — տղամարդու գլխարկ
Շըհանց տալ — ցույց տալ
Շըհա̈ր — քաղաք
Շըղըհարիլ (շըղարել) — թափահարել (հատկապես ծառը)
Շըղըլըմաղլի — շաղված, խառը, խառնաշփոթ
Շըմբալութ — շագանակ
Շըմփշըմփալ — առատ անձրև գալ
Շընըթկնե — գյուղեր
Շընըհավեր անել — շնորհավորել
Շընըմուռտառ անել — փչացնել, հարամ անել
Շըշկըլվել — սխալվել, շփոթվել, իրեն կորցնել
Շըռտըմռոտի անել — պտտվել, դես ու դեն գնալ
Շըքըռել — երկու ոտը իրարից հեռու դնել
Շիթիլ — սածիլ
Շիլ ընգնել — սխալվել
Շիլգի — աչքը շիլ
Շիլթա — սեխի կամ ձմերուկի կտրվածք
Շինացեքյ — գյուղացիք
Շիվան — սուգ, լաց ու կոծ
Շկոլ — դպրոց
Շոլկ — մետաքս
Շոխկ — ստվեր
Շոռ ածիլ — տանել ղըռսանքի, ման ածել
Շոռ տալ — շրջել, շուռ տալ
Շոռ օնիլ — վրան ծածկել
Շորերըտ կյեց — հագնվիր
Շոք — տաք
Շոք — ստվեր
Շոքավոր ինիլ — հովանավորող լինել, պաշտպանող լինել
Շուլի-մուլի անիլ — ժամանակ վատնել դիտավորյալ կերպով

Շուղումքուր — շողոքորթ
Շունրակալ — շնորհակալ
Շո̈ւշա̈ — ապակի
Շո̈ւշա̈ն — շուշան
Շուրշուփը նի կյալ — մեկի որոշ օժանդակությամբ, միջամտությամբ մի գործ կատարվել, մի բան լինել

Ջ

Ջա̈գիր (չեդիր) — վրան
Ջա̈դրա̈ — չադրա
Ջաթլակ — ղույգ պտուղ, իրար կպած պտուղ
Ջաթու — կարճ թոկ
Ջալա — փոս
Ջալթուկ — կեղևը չհանած բրինձ
Ջախ — ժամանակ
Ջախմախ — հրացանի հրահան, կայծհան
Ջամենչ, չա̈միչ — չամիչ
Ջայ — թեյ
Ջայնիկ — թեյաման
Ջա̈նա̈ — ծնոտ
Ջա̈նգյ — բուռ, թաթ
Ջանգյալ — պատառաքաղ
Ջանգյալ — Ղարաբաղի տարազի գլխասարքն ամրացնող ոսկե կամ արծաթե զարդ
Ջա̈նշո̈ւլ — գազանի թաթ
Ջանք (մշանք) — չափ
Ջա̈րա̈զ — ընդեղեն (պնդուկ, չամիչ, աղանձ, արևածաղիկի սերմ և այլն) իբրև թեթև ուտելիք
Ջարխ — անիվ
Ջափար — ցանկապատ
Ջա̈քյմա̈ — կոշիկ (կարճ ճտքերով)
Ջա̈քյո̈ւճ — մուրճ
Ջեթվեր — մեծ շիշ
Ջելը — մինչև
Ջէ չէ մին — ոչ մի դեպքում
Ջըդյիդա̈լը տինիլ — չիմացության տալ
Ջըլըմըըղ — նիհար
Ջըխարակ — ճախարակ
Ջըկամ — լավը չկամեցող
Ջըղըցնել — չաղացնել
Ջըմփալախ (սիլլա̈) — ապտակ
Ջընդըլհաղի — առանց վարտիկի, կիսամերկ
Ջըպոկել — չբողբոջել
Ջըվալ — շվալ
Ջըրու — մինչև
Ջըքյելանը — մինչև
Ջիմա̈ն — կանաչով ծածկված տարածություն
Ջիքյիլա̈տո̈ւլ — մետաքսե նուրբ քող, որ ծառայում է իբրև կանացի գլխաշոր
Ջոբան — հովիվ
Ջո̈լ — ամայի մեծ տարածություն, չոլ
Ջո̈լը տո̈ւս կյալ — արտաքնոց գնալ, դուրս գնալ
Ջոռ — ցավ (անեծք է)
Ջո̈ր չոփ տըեռնալ — նիհարել, մաշվել
Ջո̈րք — չորս
Ջո̈րք թըրա̈փա̈վը — չորս կողմովը
Ջոփ — շատ բարակ փայտի, ճյուղի կտոր
Ջուբուխ — չիբուխ
Ջո̈ւնքյի — որովհետև
Ջուռ անիլ — ողշը ուտել, ողշը ցրիվ տալ
Ջուրքըպո̈ւլլոր — չորս կողմը, չորս բոլորը

Պ

Պադարկա — նվեր
Պադվալ — ներքնատուն
Պազումք (բազում) — աստղային համակարգություն՝ բաղկացած յոթ մեծ և շատ այլ մանր աստղերից
Պալկոն — պատշգամբ
Պակաս-պըռատը ասել —հայհոյել, վատաբանել
Պա-հո-վե՞ — ցավակցման, խոր ափսոսանքի բացականչություն

Պուչիլ — համբուրել
Պապաճըղտ — չվող փոքր թռչուն
Պառո̈ւգյո̈ւն — բարի երեկո
Պատալոկ — առաստաղ
Պատան — մեռելը փաթաթելու անլվա սպիտակ կտոր, պատանր
Պատիվ-հուրմաթ անիլ — պատիվ տալ
Պատկեր — նկար
Պատկերը քաշիլ — նկարել
Պտտճառավեր — հղի
Պատրոն — սկեսրայր
Պատրոն — փամփուշտ
Պատրոնդաշի — փամփշտակալ
Պարախոդ — նավ
Պարտն կյալ — վըլվել, թափվել
Պարանց ընդնել — պառկել
Պարյօր — բարի օր, բարև
Պա̈րո̈ւր — բարուր
Պեխի կամ պեքյի — դառնահամ բույս է, աղ են դնում
Պեխի — բոխի (ծառի տեսակ)
Պեմրակ (պո̈մրակ) — բամբակ
Պեն — բան
Պենը պենան անց ա կացալ — օրեէ գործ ուղղելն անհնար է, ուշ է, անցել է
Պենձիկ (պեղնիդյ) — կավե ամանի կտոր
Պենշակ — պիչակ
Պենջա̈ր — 1. ուտելու վայրի բույս, 2. հարիսայի պես կերակուր է, որը պատրաստում են ոչխարի յուղալի մսից ու ձավարից և հյուսված ու չորացրած բանջարից
Պերակ — բարակ
Պերա̈ն — բերան
Պերիլ — բերել
Պըել — գիժ
Պըժա̈նիլ (պիժենել) — բաժանել
Պըլա̈նի — բանալի
Պըլենիքյ (պըլա̈նիքյ) — բանալին
Պըլթպըլթալ — եռալ
Պըլոկվել — 1. կողոպտվել, 2. կեղևահան լինել, մաշկը պոկվել
Պըծըպա̈ծին անել — փայլփլել, հուրհըրատին տալ
Պըղոճ — միջատ
Պըճըղվել — բացվել, կեղևահան լինել
Պըճըռանք — 1. բրդի կամ բամբակի մանր մնացորդներ, 2. փոքր ու փարթամ երեխա
Պընդըրյ — հանելուկ
Պըշպըշորել — շատ անգամ համբուրել
Պըռանշիլ — բառաչել
Պըռավու պոոա — մի տեսակ բույս
Պըռոշ — շրթունք
Պըտըտո̈ւա̈ծ — շրջած աստառի վրա
Պըտատել — փաթաթել
Պըտոկ — ծայր
Պըտըհան — պատի մեջ փոքր պահարան
Պըտրունանք — սկեսրայրենք
Պըրթպըրթոտ — բրդոտ, մազոտ
Պըրլյանդ — ադամանդ
Պըրկըփոխան — պարկաձև վարտիկ հագած
Պըրուժինավեր կարավաթ — զսպանակավոր մահճակալ
Պըրո̈ւտ — բրուտ
Պըրո̈ւրնե (պո̈րո̈ւրնի) — բարուրներ
Պըցրա̈նալ — բարձրանալ
Պիլիթ — ըլիթ
Պիծասյա — ավագ եղբայրը (երբև հորից փոքր հայր)
Պիծի — փոքր
Պիծի օլարա — փոքր անզգամը, փոքր մեռածը (անեծք է երեխաների հասցեին)
Պիճ — ապօրինի զավակ
Պիճի — փոքր
Պիճոթուն — խաբեբայություն
Պիրում — բերում
Պո̈զ — եղջյուր
Պոժկա — տակառ
Պոլ — հատակ
Պոլիդյ — պուլիկ
Պոլկ — գունդ
Պող — վառվող փայտածուխ
Պողվատ — պողպատ
Պոճախ — պուճախ, անկյուն (սենյակի, տան)
Պոչեր — վրացական տարազի գլխասար-

քի կավիքներ՝ այտերի երկու կողմերի խոպոպներ
Պոչերս կըտորիմ — զարմանքի և վշտի արտահայտություն
Պորցի — բաժին
Պրավակացյա — պրովոկացիա
Պրավերկա — ստուգում
Պրիկաղչիկ — գործակատար, կառավարիչ
Փուղավեր, ընղուճավեր, հըրյըմավեր — եղջյուրներով, ականջներով և պոչով, այսինքն անասուն

Պուժուժ — Ղարաբաղի երեք փեսյան տարազի գլխասարքի ոսկե կամ արծաթե կլոր ուլունքաձև ու գեղեցկաքանդակ զարդ՝ այտերի երկու կողմերում
Պո̈ւլլո̈ր — կլոր
Պո̈ւլլո̈րք — թոնրի չորս կողմը
Պո̈ւլո̈ւրպատիկ—կլոր
Պո̈ւռթը կյիգիլ — բարդը գցել
Պո̈ւրո̈ւմ (պերըմ) — բերում
Պուք տալ — պոկել

Ջ

Ջադու — կախարդ
Ջա̈հիլ — շահել
Ջահիլ-շըհո̈ւլ — երիտասարդներ
Ջա̈հտ ըրա — աշխատիր
Ջա̈հտ ըրա մաշկըտ կոտրին վեչ — աշխատիր քեզ չվնասեն (մեջքդ չկոտրեն)
Ջամ — պղնձե թաս
Ջա̈մբա̈ր ինիլ — ազատվել, հեռանալ
Ջա̈մդա̈ք — լեշ
Ջամը խարշիլ — թասը ծախել
Ջանա կյա̈լ — հոգնել, նեղանալ
Ջանավար — գազան, գայլ
Ջանգյո̈ւլո̈ւմ — Վարդավառի տոնի և համբարձման գիշերի ժողովրդական երգեր, որոնք երգում են վիճակախաղի ժամանակ
Ջանը պահել — ինքն իր նկատմամբ հոգատար լինել
Ջանը շափի չի տալ — իրեն նեղություն չպատճառել, ինքն իրեն խնայել
Ջանը տո̈ղ ընգնել — վախենալ (մարմինը դող ընկնել)

Ջանլու — մարմնեղ
Ջա̈ռչի — մունետիկ, մի որևէ հրաման կամ հրահանգ բարձր ձայնով ժողովրդին հայտարարողը
Ջահավիր — թանկագին քար
Ջավան — շահել
Ջա̈րմա — տուգանք, վնաս
Ջափա — ծանր աշխատանք, նեղություն
Ջափաքեշ— աշխատանքի ծանրությունը, նեղությունը տանող
Ջեյրան — 1. եղջերու, 2. գեղեցիկ
Ջընըրներան ընդնիլ — վատառողջ դառնալ, թուլանալ
Ջիհիլ — հանդիպել, պատահել
Ջհանդամը գյոռը — անեծք է (դժոխք ու գերեզման)
Ջողաբ — պատասխան
Ջուր — գրպան
Ջուհուդ — հրեա
Ջուռաբաջուռա — տեսակ-տեսակ

Ռ

Ռադ իլ— կորիր, հեռացիր
Ռազի կըենալ — համաձայն լինել
Ռամո̈ւզ — դեմքի միմիկա, տրամադրություն
Ռա̈նգյ — գույն

Ռա̈նգյոուշ — դեմքի գույն
Ռասչոտ— վերջնահաշիվ
Ռաստ կյալ — պատահական կերպով հանդիպել
Ռեդիկյո̈ւլ — կանացի ձեռքի պայուսակ

Ռեզինկա — ամսաբողկ
Ռիսկ անել — համարձակ և ինքնավստահ որևէ գործ բռնել

Ռուշված — կաշառք
Ռուջա̈հ ինիլ — պատահել

Ս

Սա̈րա̈ր — պատճառ, միջնորդ
Սա̈րիր կյալ — փռշտալ
Սազ — աշուղի նվագելու հատուկ գործիք
Սաղ անիլ — հարմարեցնել
Սազանդար — նվագախումբ
Սաղիլ — սազել
Սաթաշմիշ ինիլ — մեկին հետևել գըրկելու համար
Սաժին — երկարության հին չափ, սաժեն (երեք արշին)
Սալ — տափակ քար
Սալդաթ — զինվոր
Սաղ — ողջ
Սաղ սալամաթ — ողջ և առողջ
Սաղ սեյրու — ողջ և լավ
Սա̈մթ — 1. կողմ, 2. հարմարություն
Սա̈մթին կործը փըռնիլ — հարմար ձևով գործ կատարել
Սանդալ— ոտնամանի տեսակ
Սանդըր — սանր
Սանչեխ — քորոց
Սաչ — կլոր, տափակ չուգունե հարմարանք հաց թխելու, հատիկ բովելու համար
Սա̈ս — ձայն
Սա̈ս-սեմուր — ձայն-ծպտուն
Սարի արծիվ— քաչ, հպարտ, վեհ, ուժեղ, տղամարդ
Սարի պըտուկ — սարի գագաթի ամենավերին ծայրը
Սա̈րին — հով, զով
Սա̈րին հով — զեփյուռ, թարմ ու դուրեկան հով
Սա̈քյի թա — իբրև թե
Սեզնը — սզնի ծառի պտուղը
Սեկրետ — գաղտնիք
Սըեպ — սեպ
Սըեպերը տո̈ւս ա եկել — ատամները դուրս են եկել

Սըերտ — սիրտ
Սըերտ տալ — հորդորել, քաջալերել, սիրտ տալ
Սըերտը դաղվիլ, էրվիլ, վառվիլ — շատ տանջանքներ ունենալ
Սըերտըպերակ — զգայուն
Սըհաթ — 1. ժամ, 2. ժամացույց
Սըղըննական ա — առողջանալու է
Սըղըցընիլ — 1. առողջացնել, 2. փողի գումար ամբողջացնել, էժան գնով լավ, թանկագին բան առնել
Սըմավար — ինքնաեռ
Սընդա̈քար — սանդի քար
Սըվայի — բացի
Սըվաքյիր — սևակիր, անբախտ, առանց ուրախության, միշտ տխուր
Սըվթա̈ — առաջին անգամ
Սըրըսար — սարեսար
Սըրտան տաս չի (սըրտան տամ չի) — չի ուզում
Սըրտեն սո̈ւթո̈ւն — միակը
Սըրաըքթո̈լ — կրծքի վանդակի փոսը
Սըրտըքթուլը նի կենալ — հոգեպես տանջվել
Սըփաթ — դեմք
Սըփառթնիլ — գունատվել
Սիլլա — ապտակ
Սիմ — լար
Սկուպոյ — ժլատ
Սո̇հբաթ — զրույց
Սողան — սոխ
Սովդաքյար — վաճառական
Սոր — սուր
Սոր խըղըցնիլ — սրով խաղալ
Սոքյ (սոք) — սուգ
Ստալավոյ — ճաշարան
Ստաքան — բաժակ
Ստոլ — սեղան
Ստոլ պեց անել — սեղան բացել

Ստրաժնիկ — պահակ
Սուրեհ — ստերջ
Սուդի տալ — դատի տալ
Սուդյա — դատավոր
Սութկա — օր
Սո̈ւթո̈ւն — սյուն
Սո̈ւրմա — ծարիր
Սո̈ւրմա̈ — կոճակ, Ղարաբաղի երեքփեշ-յա տարազի արծաթի կամ ոսկե կոճակ-ներն են և զարդերից մի երկուսը
Սո̈ւրո̈ւ — հոտ
Սո̈ւրո̈ւն— սիրուն, գեղեցիկ
Սուփրա — սփռոց

Վ

Վա̈դա̈ — ժամանակ
Վա̈զիր — վեզիր
Վա̈թա̈ն — ծննդավայր, հայրենիք
Վա̈հար — թարախ
Վասյաթ — կտակ
Վար — որ
Վա̈րա̈վո̈ւրդ անել — տնտղել
Վարցք — վարձք, հատուցում
Վացցուն — վաթսուն
Վեդրա — դույլ
Վեշշի — իրեղեն
Վեշ Ծլուն ա եշըմ, վեշ Մոսուն — ոչ ոքի չի լսում, ոչ ոքի վրա ուշադրություն չի դարձնում
Վեշան չի — ուշադրություն չի դարձնում, հոդը չէ
Վեր — որ
Վեր — հոր
Վեր ածել — թափել
Վերստ — երկարության չափ, կիլոմետ-րից քիչ ավել
Վեքյի — վեգ
Վըեղ — հող
Վըեղս կըլխեռ — հողս գլխիս (անեծք)
Վըեզու ծնունդ — հողածին, մարդ արա-րած
Վըեննը-ծըեոք անել — ջանալ, ձգտել
Վըեննը-ծըեոքը տափան կտրած — վա-խեցած
Վըեննը կախ անել — քայլերը դանդա-ղեցնել
Վըեննը կոխած վըեշ — ոտը չդրած
Վըեննը կոխել — ոտը կոխ տալ
Վըեննը հղեցը — վարքը վատ
Վըեննը տո̈ւս — բարոյապես ընկած
Վըեննը ո̈ւրա̈ն վըեղումը տինիլ — վերա-դառնալ հայրենիք
Վըեննը փոխել — քայլել
Վըեննը փոշ չի մննի — վնաս չի հասնի
Վըեսկեռ — ոսկոր
Վըեստ — իլիկի վրա փաթաթվելուց դիզ-ված թելը, ոստ
Վըետ — հոտ
Վըեր — որ
Վըեր ածած — 1. առատ, 2. ցաքուցրիվ, թափված
Վըերթի — որդի, զավակ
Վըերթնը — որդ
Վըերսկան — որսորդ
Վըղապեն — հողային աշխատանք
Վըսկըզօծ — ոսկեզօծ
Վըսկըշափաղ — ոսկեփայլ
Վըրդըեղ — որտեղ
Վըրըխկալի — վարար, հորդ
Վըրթիվեր (վըրթեվոր) — վարդավառ
Վիյ աման — զարմանքի, վախի, հիաց-մունքի բացականչություն

Տ

Տազ — կոնք, լագան (մետաղե)
Տազ անել — սուս անել
Տա̈լ — ամուսնու քույր
Տա̈լ — ճյուղ
Տալերք — ափսե
Տակռե — արմատ

Տահանք — դրանք

Տանավ-տեղավ — տնով-տեղով

Տար — տեր

Տարր մըեռածը — տերը մեռած (անեծք)

Տափ — գետին

Տեղյ — տ/կ

Տեմ կենալ — 1. դիմանալ, 2. նեցուկ դառնալ

Տեմատեմ — դիմացը, դեմուդեմ

Տեմ տալ — իբրև հենարան գործածել

Տեմ քյինիլ — դեմ ղնալ

Տենակ — դանակ

Տեսնը — դաղձ

Տեսըտեն քյինիլ — այս ու այն կողմը գնալ

Տերտակ — դատարկ

Տըեղ — աեղ

Տըեղը մեխված — անշարժ, գամված

Տըեղը շըռտըմռռտի անել — այս ու այն կողմը շըշվել

Տըեղը քըցիլ — անկողինը բացել

Տըեռնը — տիրոշ

Տըժըրո̈թո̈ւն — դժվարություն

Տըկըկըլո̇խ — տակ ու գլուխ

Տըկլոր — մերկ

Տըհալ — տապակած միս ձմեռվա համար

Տըհենց — այդպես

Տըղամարթըն ո̈ւրա̈ն թքածը լո̈ւզիլ չի — տղամարդը իր խոսքը չի փոխի

Տըղեն յրա թըքացել ա — տղային սիրում է

Տըղնել — դեղնել

Տըղոթուն անիլ — իբրև տղա լինել

Տըղվարել — տեղավորել

Տըղտո̈ղալ — դողալ

Տըմակ — դմակ

Տըմանալ — դիմանալ

Տըմբըհան ինիլ — տեղից դանդաղ շարժվել

Տըմբլա — թմբուկ

Տըմբտըմբալ — հազիվ շարժվել, հազիվ քայլել

Տըմկել — խոնավությունից փափուկ, ճկուն դառնալ

Տըյեր — վերև

Տընա̈ղ — ծաղր

Տընըստոն — ընտանիքով

Տըպակել — տապակել

Տըռանը ըռաշկեն (տըռանը առաչին) — դռան առաշ

Տըռզվիլ — փքվել, նեղանալ, խռովել

Տըռռոն — փորը մեծ թռչուն, ասվում է և փորը մեծ մարդու մասին

Տըսերա̈նը ետը — դասերից հետո

Տըսնա(յ)ս ը՞ս (տըեսնըմ ը՞ս) — տեսնո՞ւմ ես

Տըվերան — ներքևից

Տըրաքվել — պատռվել

Տըրըկյուսիլ — տարակուսել

Տըրխատան (տըրխետան) — հյուսած հաստ թել՝ տրեխները կապելու համար։

Տըրո̇ւշը — տիրոշը

Տըփըկցնիլ — 1. տափակեցնել, 2. խիստ ծեծել, ծեծելով սպանել

Տըփըքըշերե — 1. փոքր մարմնով վայրի կենդանի, 2. կարճահասակ

Տիժեր — դժվար

Տոմբալան — կարտոֆիլի պես բույս է, աճում է այնտեղ, որտեղ ոչխարի հոտ և ուղտեր են նստում. սունկի համ ունի

Տոնը սրփիլ — տունն ավլել

Տո̈ռնը քըլլել — դուռը կողպել

Տո̈տա̈ — մորաքույր

Տո̈տա̈-տո̈տա̈ անել — մանկան պես հազիվ քայլել

Տոք (տո) — տուր

Տրախտ — դրախտ

Տո̈ւզնը — քաղցած

Տուպլի — կոշիկ

Տո̈ւս — դուրս

Տո̈ւս օնել շուքան — գրպանից հանել

Տուր կյալ — դուր գալ

Տո̈ւրմա̈ — բանտ

Տուրութակ — կռիվ, ծեծ

Տո̈ւրո̈ւր կյալ — շարժվել

Ց

Ցակատ — փայտ կտրելու մետաղե գործիք
Ցամաք աշկերով նի մննել կյիրեզման — անվիշտ գերեզման մտնել
Ցամաք հաց — միայն հաց
Ցավան նըհետ — ցավից
Ցավան նըհետ գյուղում չի, թա հինչ անի — ցավից գժվում է
Ցավի-ցցի կյալ — հիվանդանալ, գլուխը ցցի վրա հանել (անեծք)
Ցենտր — կենտրոն
Ցենտր քյո̈ւչա̈ — կենտրոնական փողոց
Ցըեվք — 1. ժայռի դուրս ցցված մաս, 2. զառիթափի վերևի եզրային մաս

ՈՒ

Ուզուն — երկար
Ուզուն-ախմախ — հիմար
Ուղտապեռնը — ուղտի բեռ
Ումրը — կյանք
Ումեդ — հույս
Ունգյունա̈վեր — ունկ ունեցող
Ունգյունան — անկյունից
Ուշունց — հայհոյանք
Ուշափնե (օշափնի) — վիշապներ
Ուռունց — առանց
Ուստա — վարպետ
Ուտեմ-տիտեմ — հյութալի ցածրիկ բույս
Ուտըլեղան — ուտելիք
Ուրա̈ն — իրեն
Ո̈ւրա̈ն ըգյո̈րա̈ — իրեն համապատասխան
Ո̈ւրա̈ն հա̈լո̈ւչը չի — իր ուժից վեր գործ է բռնում
Ո̈ւրթո̈ւմնը — երդում
Ո̈ւրթո̈ւմնը-հավատ — խիստ երդում
Ո̈ւրթո̈ւմնը ուտել — երդվել
Ո̈ւրատալ (ըրատալ) — որատալ
Ո̈ւրո̈ւգյո̈ւն — երեկո
Ո̈ւրում անել — հավանավորել, պահպանել
Ո̈ւրփըթա̈վուր — տխուր
Ո̈ւրփթա̈խոս — ուրբաթախոս
Ո̈ւրուրուց (ըրորոց) — օրորոց
Ուփո̈ւլ (իփիլ) — եփել

Փ

Փա̈դ — փայտ
Փալան — համետ
Փա̈լանգյ — առյուծ
Փա̈լա̈քյան — սանդուղք
Փալչի — գրբաց
Փակետ — ծրար
Փա̈հ-փա̈հ — հիացական, հաճելիու բացականչություն
Փա̈հլա — բանվոր
Փա̈հլըթուն — բանվորություն
Փա̈հլվան — լարախաղաց
Փահմ — կռահում
Փայ — բաժին
Փայ անել — բաժին-բաժին անել
Փայ հըվաքող — մուրացկան
Փայտոն — կառք
Փայտոնչի — կառապան
Փա̈նա̈ր — լապտեր
Փա̈նդ — հնար, ձև
Փա̈նդըփել — հնարք
Փա̈նչա̈րա̈ — 1. լուսամուտ, 2. լուսամուտի երկաթե ցանց
Փանտան — շատրվան
Փառչա-փառչա անել — պատառ-պատառ անել
Փարա — փող

Փարա — որոշ (մին փարա մարթիք — որոշ մարդիկ, ոմանք)
Փա̈րդա̈ — վարագույր
Փարթուճ — գոգնոց
Փա̈րի — փերի
Փարչ — գինի կամ ջուր խմելու աման
Փափաղ — մորթե գլխարկ
Փափաղը ծոռ տինիլ — անհոգ լինել
Փեշակ — արհեստ
Փեշկ — փեշ
Փեշքեշ — նվեր
Փըթըրոկ — ալյուրով եփած կերակուր
Փըլան-փըստան — այսինչ-այնինչ
Փըլանքյա̈ս — ոմն
Փըլստրատին տալ — փայլփլել
Փըյտոննի — կառքեր
Փըշադ (փուշադ) — փշատ
Փըչեչ — խառն, չսանրած մազեր
Փըռթիլ — մանր- մանր կտրտել
Փըռթո̈ւշ (փըթո̈ւշ) — սառն կերակուր՝ մածնից, հացից, ջրից. երբեմն ավելացնում են նաև վարունգ, սամիթ
Փըռչըփարա անել —կտոր-կտոր անել
Փըոակվել — ամուսնանալ
Փըսնել — բուսնել
Փըսոտենքյ կամ փըսեքյ — փեսաներ
Փըսպարել — ապսպրել
Փըստ — անհաջողություն ակնարկող բացականչություն
Փըստ ա տըեռալ — անհաջողության է մատնվել
Փըստոն — հրապատիճ
Փիլա̈կ — կոճակ
Փիլոն — շուրջառ
Փիշ — վառարան
Փիս — վատ
Փիստա̈ — պիստակ
Փոխան — վարտիք
Փոկ — կաշվե բարակ շերտ, որով տրեխներ են գործում
Փոնչ — փունջ
Փոշտ — թոստ
Փոշտալյոն — փոստատար
Փոտ — արատ, պակաս կողմ (ունքամեշը փոտ ընգնիլ—մռայլվել։ Փոտ օնե—պակաս կողմ ունի)
Փուլ — փող
Փուլ (փոլ) կյա̈լ — փլվել
Փո̈ւհ ըրավ մըեռավ — շունչը փչեց, մեռավ
Փո̈ւսո̈ւնդյու — բուք, բորան
Փուրգոն — քառանիվ ձիասայլ
Փո̈ւրո̈ւզա — 1. թանկագին քար, 2. կանացի հատուկ անուն
Փուրումնա — հոր մահից հետո դեռ չծնված երեխա
Փո̈ւրփո̈ւտ (փիրփեթ) — եփելու բույս, ունի բուժիչ հատկություն ստամոքսային հիվանդությունների համար

Ք

Քաթ — գլուլց
Քաթ անել — գլուցել
Քամակ— ետև
Քաշ — ագռավ
Քաշ — կշիռ
Քաշկ — քաջք
Քաշկոտ — քաշկոտ
Քաչալ — ճաղատ
Քառ — խուլ
Քավթառ — պառավ
Քարճիկ — թռչունի ստամոքս
Քափ — կերակրի (հատկապես մսի) եռման ժամանակ զատված փրփուրը
Քափ-քըռթնոնք — քրտինք
Քել — առ, վերցրու
Քեշկյա̈ր թա — երանի թե
Քըերծ — ժայռ, ժայռի գլուխ
Քըթենալ — գտնել
Քըթոթ անել — քչուչ անել
Քըլոլել — գլորել, չարչարել, գզգզել
Քըծծիլ — բուրդը, բամբակը մատներով գզգզել
Քըմըկ-քամակ — ետ-ետ

Քընար հանել — հասկանալ
Քընենքյ — մտածմունք
Քընըհարամ — քունը խանգարված
Քըշաթոխպ — մեգ, մառախուղ, մշուշ
Քըշեռք — կշեռք
Քըշեր — գիշեր
Քըշըրհանա — վաղ առավոտյան
Քըշտին — մոտը
Քըռըթանթռուշ — մողեսի մի տեսակը
Քըռըքոռի տալ — կույրի պես գնալ, խարխափել
Քըսկարինք — եռոտանի
Քըվերք (քըվերտինք) — քույրեր
Քըրեհ — վարձ
Քըրթննքել — քրտնել
Քիթա̈լ ա̈ — գտել է
Քյա̈լա̈գյ — օյին, կազմակերպված վտանգ
Քյա̈լլա̈ — գլուխ, գանգ
Քյա̈լլա̈ն թափ տալ — 1. խաբխբել, 2. մեկի գաղտնիքները՝ իմացածը լրիվ պատմել տալ
Քյա̈հրիզ — գմբեթաձև շրամբար, աղբյուր
Քյամբախտ — անբախտ
Քյա̈նգիր — պարան, թոկ
Քյա̈շի— թաս, խոր աման
Քյա̈սիբ — չքավոր
Քյա̈վգյիր — մետաղե ծակծկոտ շերեփ
Քյար անիլ — ազդել, ազդեցություն ունենալ
Քյարվաղ — կամուրջ
Քյարվան — քարավան
Քյա̈րփա̈թո̈ւն — աքցան
Քյըեփ — քեֆ, ճաշկերույթ
Քյըեփտ քյո̈ք պահե — տրամադրությունդ բարձր պահիր
Քյըեփտ քյո̈ք պահե, դամաղտ՝ չաղ — ուրախ և առողջ եղիր
Քյըսօր — կեսօր
Քյիլիդ — կողպեք
Քյիմսա̈ — սերունդ
Քյիմսամըեռ — սերունդը մեռնի (անեծք)
Քյիս ա (քյինըմ ա) — գնում է
Քյոթո̈ւկ — կոճղ
Քյո̈հլա̈ն ծի — արագավազ ձի
Քյո̈հնա̈ — հին
Քյո̈հնա̈ տերման մի քամել— հինը մի հիշիր
Քյո̈մա̈գյ — օգնություն
Քյո̈մբա — չաղացի օջախի սալ քարին թխած հաց
Քյոռուզ — պատճառած նեղություն, վնաս
Քյո̈սա̈ — խաբեբա
Քյո̈սա̈դյա̈լի — ծաղրածու
Քյո̈շվա̈ն — հանդ, տեղավայր
Քյո̈րփա̈ (քյո̈լփա) —փոքրիկ (երեխա, հորթ և այլն)
Քյո̈փադյ — ծեր մարդ
Քյո̈ւթ — թմրած, դանդաղաշարժ, կոնդ
Քյո̈ւլ — մոխիր
Քյո̈ւլվիս տու — մոխրվես դու (անեծք)
Քյո̈ւլփա̈թ — երեխաներ
Քյո̈ւհի — միամիտ
Քյուքուցնել — չաղացնել
Քոլ — թուփ, թփուտ
Քոծ — աղախին
Քոն — քուն
Քոն իլ — քնիր
Քոն իլա̈ծ — քնած
Քո̈շիլ — քշել
Քոռ — կույր
Քոռակ — քուռակ
Քոռըփեշմա̈ն ինիլ — փոշմանել
Քոսոտ — 1. քոս հիվանդություն ունեցող, 2. խղճուկ (վիրավորական արտահայտություն)
Քումմատաղ — քեզ մատաղ
Քունթռուճ — 1. մաշված ավել, 2. խընձորը, տանձը ուտելուց հետո դեն գցելու միջին մասը

Օ

Օբա — քոչ
Օբրուշ — օղակապ (տակառի)
Օզգյա̈ (օգյա̈) — ուրիշ
Օ̈զդյա̈ բաբաթ — մի ուրիշ տեսակ, շատ լավ կամ շատ վատ
Օ̈ղո̈ղ — ուզող, մուրացկան

Օթաղ — սենյակ
Օթի օրփա̈թ — Քրիստոսի խաչման գիշերը, լույս ուրբաթ
Օժ — ուժ
Օ̈լո̈ւմ — մահ
Օլո̈ւմը եկալ ա — մահը մոտեցել է
Օխծ — օձ
Օխտանասուն (ուխտընասուն) — յոթանասուն
Սխտը — յոթ
Սխտր չափել, մին կըտրել — լավ մտածել, հետո կատարել
Օխտը պոոտ — յոթ սերունդ
Օղլըշաղ — կին
Օղտ — ուղտ
Օղտեն անգաճումը քոն — անտեղյակ, անտարբեր
Օմրա — կոնքի ոսկոր
Օյամիշ ինիլ — արթնանալ
Օյին — խաղ, փորձանք
Օնգատը (ունգատը) ընգնել — հաջողվել
Օնգնը — կանթ, բռնելու կոթ
Օնե (օնի) — գնել, ծածկել
Օնինք — ունենք

Օնք — ունք
Օշ — ուշք, ուշադրություն
Օշը կլո̈խը հըվաքել — խելոք լինել, ուշքի գալ
Օշը տանել — ուշաթափվել
Օշնակ — կավե խոր աման է մածնի, յուղի և այլ բաների համար
Օռնոց — ոռնոց
Օռչիլ — 1. ուռչել, 2. նեղանալ, խռովել
Օս — ուս
Օսմանլու — Տաճկաստան
Օսուքը քըցիլ — ուսով գցել
Օվ — որս
Օվչի — որսորդ
Օվո̈ւլ (ա̈վիլ) — ավել
Օտել — ուտել
Օրախ — ուրախ
Օրաղ — մանգաղ
Օրա̈նա̈ — ավեր, քարուքանդ
Օրդա̈կ — բադ
Օրիշ (օրո̈ւշ) — ուրիշ
Օրիշ թա̈վո̈ւր — ուրիշ տեսակ
Օրիշ հանգի— ուրիշ ձևով
Օրկանցօր — օրեցօր